

ZOMEREDITIE JULI 2015

BIOGAS-E MAGAZINE

Najaar 2015

OPLEIDINGSCYCLUS BIOGAS

Meer info op de laatste bladzijde

27 augustus 2015

BIOGAS BORREL

Meer info op de laatste
bladzijde

[AAN HET WOORD]

Vlaams minister van Energie,
Annemie Turtelboom

p.3

[TERUGBLIK]

Vlaams VergistingsFORUM

p.4

[NIEUWS]

Pilootproeven "pro rato" systeem digestaat

p.5

ARBOR NWE eindconferentie

p.10

Veilig omgaan met mestgassen

p.11

Bioelectric internationaal ambitieus

p.11

[WERKGROEP IN DE KIJKER]

Biomethaan

p.6

Rijden op biogas

p.7

World Gas Conference

p.7

[OVER DE GRENS]

De Canada connectie

p.8

European Biogas Association (EBA)

p.10

[ONZE GOUDEN LEDEN]

BiogasJG

Innolab

BiogasTec

kemira

Bioelectric

KROHNE

► achieve more

DESOTEC
ACTIVATED CARBON

NPG energy

2

DETRICON

O/W/S

dlv

The force behind your company

PETERS
mixer

ecoson

pro | natura
Werk maken van Natuur!

HATECH
GASDETECTIE-TECHNIEK

WATERLEAU
protecting the 4 elements

Annemie Turtelboom
Vlaams minister van Energie

“In Vlaanderen wordt biogas enkel ingezet voor de productie van groene stroom. Ik ben er van overtuigd dat er meer mogelijkheden zijn.”

Vlaanderen staat voor grote uitdagingen op het vlak van energie. Grote uitdagingen brengen ook altijd enorme opportuniteiten met zich mee. We kennen de doelstellingen die Europa ons oplegt, maar we staan los van die doelstellingen ook zelf voor een verhaal van meer duurzame, gezondere, CO₂-armere energieproductie. Ik wil hier alvast mijn schouders onder zetten, en ik wil ook vooruit. We zullen keuzes moeten maken, maar we zullen ook moeten doorwerken.

De energieproductie is vandaag nog vrij eenzijdig, centraal ook. Maar we evolueren naar een ander, decentraal model, met veel meer, en veel kleinere productie-eenheden. Dat zal een waaier zijn, waar zonne-energie en windenergie een belangrijke rol in zullen spelen. Maar daarnaast zijn er nog veel opportuniteiten, en biogas is er daar zeker één van. Ook omdat biogas de kans biedt om een ander maatschappelijk probleem aan te pakken. Er zijn grote mestoverschotten in Vlaanderen, er is veel afval, ook van voedsel. Biogas biedt de kans op een tweede leven.

De biogassector is ondertussen uitgegroeid tot een volwassen sector in de hernieuwbare energieproductie, en draagt ook bij aan onze doelstellingen rond hernieuwbare energie. Nu, vandaag wordt biogas enkel ingezet voor de productie van groene stroom. Ik ben er van overtuigd dat er meer mogelijkheden zijn.

In Nederland zien we meer creativiteit in het gebruik van biogas. Daar wordt biogas niet altijd verbrand, maar na productie rechtstreeks geïnjecteerd op het aardgasnet. Nederland heeft historisch gezien meer kennis en traditie als het over aardgas gaat. Maar we moeten durven leren uit het buitenland en ook de mogelijkheden van

rechtstreekse injectie van biogas op het aardgasnet durven onderzoeken. Op dit vlak liggen er wel uitdagingen naar het balanceren van het distributienet vooraleer we kunnen overstappen naar delokale injectie.

Een tweede mogelijkheid is de opschoning van biogas tot CNG bedoeld voor duurzame mobiliteit. De vergroening van het Vlaamse voertuigenpark is een uitdaging die door de Vlaamse Regering aan mij is toevertrouwd. Vlaanderen staat nog maar aan het begin van de uitbouw van een beleid voor milieuvriendelijke voertuigen. Hierbij wil ik in de eerste plaats inzetten op de uitrol van elektrische voertuigen, ik wil mijn ogen open houden voor de komst van waterstoftechnologie.

Op korte termijn kunnen we de snelste vooruitgang boeken op het vlak van CNG. De uitstoot van deze voertuigen is al significant minder en de bijkomende investeringskost is beperkt. Op lange termijn heeft CNG ook een toekomst voor het zwaar vrachtvervoer. In Nederland wordt dit al met succes toegepast, ik wil nu ook de mogelijkheden van biogas voor mobiliteitsdoel-einden onderzoeken in Vlaanderen. Daarom heb ik recent de steun van de call groene warmte uitgebreid voor proefprojecten voor biomethanisatie en duurzaam vervoer.

Ik verwacht uiteraard niet dat iedereen nu zwaar moet investeren in het vernieuwen van zijn installatie. Als minister van Energie wil ik werken aan een perspectief. We moeten zoeken naar de meest performante toepassing voor biogas. Op deze manieren wil ik in samenwerking met de sector zoeken naar een perspectief en een duurzame toekomst voor biogas.

Samen werken we zo aan de Stroomversnelling die Vlaanderen nodig heeft.

Annemie Turtelboom

VVF4

NABESCHOUWING VERGISTINGSFORUM

Op 9 april organiseerde Biogas-E op de Campus Drie Eiken van de Universiteit Antwerpen reeds voor de vierde keer het Vlaams VergistingsFORUM. Met een honderdtal bezoekers kon het evenement opnieuw op een brede interesse rekenen van de verschillende belanghebbenden binnen de biogassector.

Biogas-E mocht die dag ook een primeur lanceren: meer bepaald groen licht van het ministerie voor Leefmilieu voor praktijktoepassing van het “pro rato” systeem voor afzet van digestaat. Een positieve evolutie voor het statuut van digestaat – waarover verder in deze nieuwsbrief meer. Doorheen de dag kwamen evenwel nog een aantal knelpunten aan bod waarvoor de intenties op beleidsvlak momenteel jammer genoeg minder duidelijk zijn. Zo zal naast de investeringssteun (via de call groene warmte) ook exploitatiesteun nodig zijn om het gebruik van biomethaan als biobrandstof te stimuleren. Biogas-E pleit eveneens voor meer bedrijfszekerheid ten aanzien van het steunkader. Via de berekening van de onrendabele top wordt het ondersteuningsniveau voor biogas bepaald, waarna het afgetopt wordt via het systeem van de bandingfactoren. Het gevolg is dat de biogassector eigenlijk ondergesubsidieerd is. Bovendien is het voortbestaan na 10 jaar exploitatie momenteel niet gegarandeerd en is de manier voor de berekening van de verlenging van deze termijn (een overgangsmaatregel voor de bestaande biogasinstallaties) op dit ogenblik bedrijfsspecifiek en daardoor ook niet transparant. Er ligt in de komende periode dus nog heel wat werk op de plank om samen met het beleid tot passende oplossingen te komen (zie ook de bijdrage rond het stakeholderoverleg ontwerprapport VEA 2015/1) en de bestaanszekerheid van de exploitaties te verhogen zonder daarbij het innovatief uit het oog te verliezen.

Stakeholder- overleg ontwerprapport VEA 2015/1

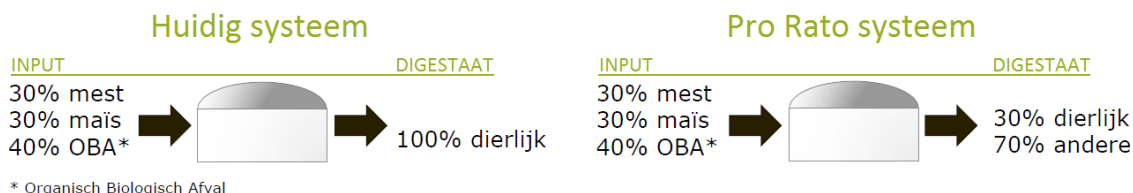
Het Vlaams Energieagentschap opende onlangs een nieuwe ronde van het stakeholderoverleg over de onrendabele toppen (OT) en de bandingfactoren (Bf) voor groene stroom. Het eerste onderdeel van het ontwerprapport 2015_1 berekent voor de representatieve projectcategorieën de OT en Bf voor projecten met een startdatum vanaf 1 januari 2016. Hoofdstuk 7 betreft de technisch-economische parameters en resultaten voor nieuwe biogasinstallaties. Hoofdstuk 9 gaat over de technisch-economische parameters en resultaten voor kwalitatieve warmte-krachinstallaties op biogas. Beide hoofdstukken zijn dus relevant voor onze sector.

Biogas-E verzamelde tot 19 juni de opmerkingen op deel 1 van het ontwerprapport om zodoende alle reacties uit de biogassector te verzamelen, en binnen de gestelde deadline aan het VEA te bezorgen. Wij danken u alvast voor uw medewerking.

Het ontwerprapport is online te raadplegen en ook de nieuwe versie van de berekeningstool (OT-Excel) is terug te vinden op de Biogas-E website onder de rubriek nieuws.

PILOOTPROEVEN "PRO RATO" SYSTEEM VOOR DIGESTAAT UIT COVERGISTING

De laatste jaren sprong Biogas-E stevast in de bres voor een versoepeling van de wetgeving rond afzet van digestaat uit anaerobe covergisting (vergisting van dierlijke mest samen met andere organische fracties). In verschillende publicaties werden de knelpunten voor de afzet van digestaat en de (potentiële) meerwaarde van digestaat als meststof aangekaart. In juni nog publiceerde de Europese Commissie een stand van zaken en trends in de Europese biogassector, met speciale aandacht voor de productie van digestaat. Hierbij werd de focus gelegd op het statuut van digestaat in de verschillende lidstaten. Uit het rapport blijkt duidelijk dat de interpretatie zoals die in Vlaanderen gebeurt lang niet voor alle lidstaten geldt. De gevraagde versoepeling van het beleid lijkt er nu echter ook in Vlaanderen aan te komen.

Op 5 maart 2015 legde de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) de ontwerpversie van het vijfde mestactieplan (MAP-5) op tafel waarin een aanpassing van de regelgeving omtrent nutriëntenbeheer werd voorgelegd. Het openbaar onderzoek over het ontwerp-MAP 5 liep van 6 maart 2015 tot en met 4 mei 2015. De ontwerptekst werd op 3 juni bestendigd door de goedkeuring van het nieuwe mestdecreet door de commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement. Daarmee is een belangrijke stap gezet in de procedure om definitief van start te gaan met MAP 5.

In het nieuwe decreet laat de VLM de ruimte voor bijkomend onderzoek omtrent recuperatie van nutriënten uit dierlijke mest. Momenteel wordt bij covergisting van dierlijke mest immers de volledige digestaatfractie als dierlijke mest aanzien, ongeacht het aandeel dierlijke mest aan de inputzijde. Deze contra-intuïtieve vermeerdering van meststoffen met het statuut

dierlijke mest is een conservatieve interpretatie van de Europese nitraatrichtlijn die de afzet van digestaat uit anaerobe vergisting danig bemoeilijkt. Het bijkomend onderzoek zal tot doel hebben aan te tonen dat alleen de fractie van de input in de vorm van dierlijke stikstof ook in de output (digestaat) als dierlijke stikstof moet worden beschouwd. Dit principe wordt het "pro rato" systeem genoemd en zorgt er voor dat meer digestaat uit covergisting op het land zou mogen gevoerd worden dan nu het geval is, terwijl ook aan de bestaande bemestingsnormen voor stikstof en fosfor voldaan wordt.

Het onderzoek consortium Universiteit Gent, Inagro, VCM en Biogas-E is in samenspraak met de VLM reeds dit jaar gestart met een aantal pilotproeven waarbij het "pro rato" systeem met digestaat van verschillende Vlaamse vergistingsinstallaties wordt beproefd. Het onderzoek moet aantonen dat dergelijk systeem geen

verhoogde nitraatresidu's in de bodem met zich meebrengt. Bovendien is het ook de bedoeling om een systeem op poten te zetten dat het gebruik van digestaat als meststof voor de landbouwer makkelijk implementeerbaar moet maken. Vanaf september worden een aantal workshops voorzien om zowel vergisters, als landbouwers, in te lichten over de pilotproeven die ook in 2016 zullen worden verdergezet. Het is de bedoeling om het areaal voor de pilotproeven uit te breiden en zo bijkomend bewijs te verzamelen om het "pro rato" systeem op korte termijn in de wetgeving te kunnen verankeren.

Wie concrete interesse heeft in de pilotwerking en vanaf 2016 wil meehelpen het bewijs te versterken kan meer informatie inwinnen bij Biogas-E (bram.de.keulenaere@biogas-e.be) of het Vlaams Coördinatiecentrum voor Mestverwerking, VCM (viooltje.lebuf@vcm-mestverwerking.be).

WERKGROEP BIOMETHAAN

Zoals reeds door Minister Turtelboom werd aangehaald aan het begin van deze nieuwsbrief wil ze nu ook de mogelijkheden van biogas voor mobiliteitsdoeleinden in Vlaanderen onderzoeken. Biogas-E zit dan ook niet stil en onderzoekt in hoeverre biomethaan kan bijdragen tot een stabiele en minder steunafhankelijke sector. Er werd onder meer een werkbezoek uitgevoerd aan een installatie voor de opwerking tot biomethaan in Nederland, en er wordt onderzocht of er ook een demonstratieproject op poten gezet kan worden in Vlaanderen. De World Gas Conference in Parijs werd aangegrepen om bij te leren van de ervaringen en toekomstperspectieven in het buitenland wat betreft biomethaan en ook de contacten met de Waalse collega's van Valbiom werden aangescherpt.

Geslaagd werkbezoek aan biomethaaninstallatie

6 **De opwerkingsinstallatie** van de afvalenergiecentrale ARN B.V. in Nijmegen (Nederland) zet via anaerobe vergisting GFT om naar biogas dat op zijn beurt wordt opgewerkt tot aardgaskwaliteit. Dit stelt ARN in staat om "groen gas" te leveren aan het vervoersbedrijf Hermes-Breng dat de openbare busdienst in Nijmegen verzorgt. Op 29 april organiseerden de POM West-Vlaanderen en de coöperatieve GOW! een demonstratiedag. Collega Jonathan De Mey verdedigde de Biogas-E kleuren en verschaftte er tekst en uitleg bij de stand van zaken voor biomethaan in Vlaanderen. Ook ploegen van het VRT-journaal en Radio 1 reisden mee af naar Nijmegen, met een interessante bijdrage in het VRT-journaal van 1 mei.

Onder de geïnterviewden Tore Content, algemeen directeur van de sectorfederatie FeBiGa, die een duidelijke oproep lanceerde voor een demonstratieproject in Vlaanderen, zoals ook geconcludeerd werd in de nota "biomethaanpotentieel in Vlaanderen" - een publicatie van de Werkgroep Biomethaan (WB) uit 2014. De WB vroeg daarin aan de Vlaamse overheid om met openheid te kijken naar de eerste demonstratieprojecten, met als doel om hieruit samen te kunnen leren, en

ervaringen op te doen. In Vlaanderen bestaan er immers nog geen opwerkingsinstallaties, terwijl er in Europa reeds 300 opwerkingsinstallaties voor biomethaan operationeel zijn. Het wordt dus hoog tijd dat we in Vlaanderen onze achterstand ten opzichte van onze buurlanden goed maken. Vanuit het Vlaams beleid is er een oprechte interesse om met de biogassector in die zin ontwikkelingen te stimuleren. Groen transport is immers één van de bevoegdheden van Vlaams Minister Turtelboom. Het Kabinet Energie heeft hiervoor Biogas-E (als coördinator van de Werkgroep Biomethaan) en FeBiGa aangesproken om te polsen naar interesse binnen de sector. Een aantal bedrijven reageerden voorzichtig positief, immers brengen de ontwikkelingen op het vlak van biomethaan geen soelaas voor andere hoogdringende prioriteiten (zoals bestaanszekerheid gekoppeld aan het steunkader en de gerechtigde periode van steuntoekenning). Het is uitkijken naar de verdere stappen die kunnen ondernomen worden. In de zomer wordt overleg voorzien tussen biogasbedrijven en het kabinet Energie, met als doel om verder in te zetten op de mogelijkheden van biomethaan binnen de doelstellingen voor groen transport.

Biogas-E verdiept zich alvast verder in de materie en onderzoekt welke factoren in onze buurlanden tot een succesverhaal leidden. De bestaande installaties kunnen ons inspireren om ook in Vlaanderen rendabele projecten op poten te zetten voor groen transport met biogas. Hierna worden nog eens de belangrijkste kenmerken opgelijst van het voorbeeldproject in Nijmegen.

“Het wordt hoog tijd dat we in Vlaanderen onze achterstand ten opzichte van onze buurlanden goed maken.”

Voorbeeldproject in Nijmegen (NL): BUSSEN OP TUIN- EN KEUKENAFVAL

ARN B.V. is de intercommunale die voor Nijmegen en 24 omliggende gemeenten het huishoudelijk afval verwerkt. Het verzamelde groente-, fruit- en tuinafval (GFT) wordt verkleind en gezeefd om daarna in een droge propstroomreactor anaeroob te worden vergist. Ook putvet en vloeibare reststromen worden toegevoegd. Initieel wilde ARN de business case rond maken zonder overheidssteun, maar met een SDE-steun van € 0,62 per geïnjecteerde Nm³ biogas is de installatie zeker rendabel uit te baten. In samenwerking met de netbeheerder (Liander N.V.) wordt het gas gecontro-

leerd alvorens in het net te injecteren. Voor beide partijen is dit een leerproces gebleken, maar op vandaag blijkt de kwaliteitscontrole zeer goed te gaan en wordt er nauwelijks off-spec gas (gas dat niet voldoet aan de gestandaardiseerde vereisten) geproduceerd. Liander ziet naar de toekomst de uitdaging om het zomerdal in de gasvraag op te vangen. Momenteel wordt er bijvoorbeeld gedacht aan buffering in de tankstations van Orangegas. Zonder vraagzijde zou er geen markt bestaan voor het geproduceerde biomethaan. Een mooie synergie is gevonden in de samenwerking met de lo-

kale busmaatschappij Hermes-Breng. Op vier plaatsten kan deze busmaatschappij gecompacteerd (bio)methaan tanken. Om het gas op de gewenste werkdruk van 200 bar te brengen bestaat een tankinstallatie uit meerdere compressiestappen.

150 Op de bezochte infrastructuur worden dagelijks 150 bussen (merk VDL) getankt.

8 Een tankbeurt duurt ongeveer 8 minuten.

450 Een volle tank is goed voor een autonomie van 450 km.

Deze synergie tussen de gemeente Nijmegen, de openbare vervoersmaatschappij en de afvalverwerking is geen unieke samenwerking. Eerste in zijn soort is de stad Linköping in Zweden. Hoe een technische en vooral sociale omschakeling tot stand kan komen leest u verder op: <http://www.biogas-e.be/Linköping>

7

WORLD GAS CONFERENCE in Parijs

In de week van 1-5 juni vond in Parijs de 26ste World Gas Conference (WGC) plaats. Het is de grootste en meest prestigieuze conferentie in de wereldwijde gasindustrie en verzamelt duizenden vooraanstaande energiespelers en politici. Ook *Biogas-E* was als coördinator van de Werkgroep Biomethaan op het evenement aanwe-

zig en leverde samen met *Synergid* en de Waalse collega's van *Valbiom* een bijdrage aan de Belgische stand van *Fluxys*. Ook *Innolab*, *Schmack Biogas* en *BiogasPlus* grepen de kans om hun bedrijf in de schijnwerpers te plaatsen. *Biogas-E* en *Valbiom* maakten van de gelegenheid gebruik om te polsen naar de situatie aan de andere kant

van de taalgrens. Er kon ook al even vooruit geblikt worden naar mogelijke taalgrensoverschrijdende samenwerkingen want er zijn ondanks de verdeling van de bevoegdheden immers heel wat gelijkenissen te bespeuren tussen Vlaanderen en Wallonië wat betreft Biomethaan. Ook *Valbiom* is coördinator van de Werkgroep Biomethaan in Wallonië en net zoals er in Vlaanderen 2 maal per jaar een "call groene warmte" wordt gelanceerd (voor investeringssteun van onder andere projecten voor de opwerking tot biomethaan) werd er in het Waalse Gewest onlangs een projectoproep gelanceerd met de bedoeling een berekening en inschatting te maken van de financiële ondersteuning die nodig is voor nieuwe projecten rond biomethaan. Het resultaat is dat er in Wallonië momenteel de haalbaarheid van drie verschillende projecten wordt doorgerekend.

DE CANADA CONNEXIE

Nutriëntrecuperatie uit afval van biovergisting: van veldexperiment tot modelgebaseerde optimalisatie [Doctoraat]

Auteur: Céline Vaneekhaute (Universiteit Gent [BE], Université Laval [CAN])

Het toenemende bewustzijn omtrent de uitputting van natuurlijke hulpbronnen, de groeiende vraag naar nutriënten en energie voor de voedselproductie en de steeds strengere lozings- en bemestingsnormen voor nutriënten, hebben geresulteerd in een verhoogde aandacht voor nutriëntrecuperatie uit gemeentelijk en landbouwafval.

Het proefschrift van Céline Vaneekhaute beoogt de overgang naar een bio-gebaseerde economie te stimuleren door het verstrekken van duurzame strategieën voor nutriëntrecuperatie uit organisch afval na bio-energie productie via anaerobe vergisting.

Bijzondere aandacht wordt besteed aan de valorisatie van de gerecupereerde producten als hernieuwbare kunstmestvervangers en/of als duurzame (organo)minerale meststoffen in de landbouw. Drie complementaire onderzoeksfases werden uitgevoerd:

- 1/ technologie-inventarisatie en product-classificatie,
- 2/ evaluatie van de productwaarde,
- 3/ modellering en procesoptimalisatie.

Als zodanig ontwikkelt dit proefschrift verder de concepten van het maximaal sluiten van nutriëntenkringlopen in een cradle-to-cradle benadering. Het werk onthult significant bewijs van de positieve impact van gerecupereerde producten op de economie, agronomie en ecologie van de intensieve gewasproductie. Bovendien biedt het de fundamentele informatie en instrumenten

om de implementatie en optimalisatie van duurzame strategieën voor nutriëntrecuperatie te bevorderen.

Er werd onder meer een geavanceerd model ontwikkeld voor anaerobe vergisting en voor nutriëntrecuperatietechnieken zoals ammoniak stripping, zure luchtwassing en fosfor precipitatie/kristallisatie, waarbij chemische speciatie gecombineerd werd met biologische en physico-chemische reactiekinetiek. Daardoor kunnen heel goed de reactor pH, alle relevante precipitatiereacties (bv. struvietvorming), gas-vloeistof uitwisselingsreacties,

etc. voorspeld en gecontroleerd worden. De modellen kunnen gebruikt worden voor operationele en economische optimalisatie, dimensionering en procesregeling van anaerobe vergisting en nutriëntrecuperatie. Een optimalisatievoorbeeld voor mest, resulteerde in economische voordelen van 2.5-6 euro per m³ mest gebaseerd op variabele kosten, en 1.8 euro per m³ mest gemiddeld over 20 jaar indien ook de investeringskost in rekening werd gebracht.

De finale versie van het proefschrift zal u binnenkort na kunnen lezen onder het ledengedeelte van de Biogas-E website.

Het doctoraat van C. Vaneckhaute kadert in de visie om biogas installaties op te werken naar ware bio-raffinaderijen, waarbij er naast energie ook hernieuwbare mineralen worden gewonnen.

De promotoren van het onderzoek zijn Prof. E. Meers & Prof. F.M.G. Tack van UGent, en Prof. Vanrolleghem van de Université Laval te Canada. Deze laatste is een autoriteit op vlak van modellering van waterzuivering en is als Vlaamse deskundige enige jaren geleden uitgezonden naar Canada.

De samenwerking met Prof. E. Meers (UGent / Biogas-E) moet het mogelijk maken deze expertise ook te vertalen naar de biogassector.

Bezoek aan biogassite in Québec

In het kader van internationale samenwerking mocht Biogas-E onlangs ook een bezoek brengen aan de locatie waar de grootste biogas installatie van de provincie Québec in Canada wordt gepland.

Het project betreft de installatie van een biogas productiesite met een jaarlijkse verwerkingscapaciteit van 182.600 ton biomassa (voornamelijk slib van de nabijgelegen afvalwaterzuivering aangevuld met voedingsafval). Het is de bedoeling om de volledige capaciteit te benutten tegen 2035. Het geproduceerde biogas zal worden opgewerkt tot biomethaan. De jaarlijkse biomethaanproductie wordt ingeschat op ca. 8 miljoen m³ en zal hoofdzakelijk in het gasnetwerk van 'Gaz Métro' worden geïntegreerd. Een deel zal mogelijks ook gebruikt worden voor het openbaar vervoer in Québec. Het opwekken van elektriciteit via warmtekrachtkoppeling werd hier niet overwogen gezien elektriciteit reeds voor het grootste deel op duurzame wijze uit

waterkracht wordt geproduceerd en bovendien ook zeer goedkoop is.

Voor de bepaling van de uiteindelijke opstelling zal het doctoraat als belangrijk naslagwerk dienen teneinde de dimensionering, operationele parameters/kosten, en kwaliteit van de meststoffen te optimaliseren. Zo zal het digestaat mogelijk ingedroogd worden, maar ook andere behandelingsmethodes worden op dit moment nog overwogen. Zo denkt men er ook aan om na scheiding de vloeibare fractie digestaat te behandelen via ammoniak stripping en zure luchtwassing met vorming van een ammonium sulfaat meststof. Momenteel is een marktstudie lopende die de markt voor ammonium sulfaat in Québec onderzoekt.

EUROPEAN BIOGAS ASSOCIATION (EBA)

De European Biogas Association (EBA) overkoepelt de nationale biogas associaties in Europa. Biogas-E is de vertegenwoordiger voor Vlaanderen, en geniet binnen de Europese associaties een bevoorrechte positie met een zetel in de Raad van Bestuur alsook het voorzitterschap over diens Wetenschappelijke Commissie. Op die manier behartigt Biogas-E ook ten volle de Europese belangen van de biogassector. Het grootste deel van de Vlaamse regelgeving op vlak van hernieuwbare energie, digestaatgebruik e.d. vindt immers zijn origine in de Europese regelgeving.

Biogas-E kijkt samen met de EBA naar de richtlijnen en verordeningen vóór ze gestemd worden in het Europees parlement en bespreekt op hoog niveau met de directoraten generaal (DG) van de Europese Commissie de nodige bijsturing op tech-

nische regelgeving.

In het voorbije jaar betrof dit bijvoorbeeld onderhandelingen met de nitraatcommissie (resultierend in vooropgestelde wijzigingen in MAP-V), bijsturing op de ILUC richtlijn (resultierend in meer favorabele randvoorwaarden voor inzet van 'geavanceerde biobrandstoffen' zoals biomethaan) en technische input bij de (lopende) revisie van de Fertilizer Regulation (dewelke productie van biogebaseerde 'kunst'meststof uit vergisting mogelijk zal maken).

Tweejaarlijks organiseert de European Biogas Association ook een Europese conferentie voor bedrijven, beleidsmakers en onderzoekers met een zeer sterke focus op bedrijfspraktijk. September 2016 zal Gent fungeren als gast-stad voor het volgende event, waarbij de Universiteit Gent en Biogas-E een prominente rol zullen vervullen in de organisatie. Een ideale gelegenheid voor Vlaamse bedrijven met Europese ambities om zichzelf te etaleren ! Uiteraard hoort u hierover meer in komende maanden.

Europese biogas conferentie – Gent, September 2016

ARBOR NWE eindconferentie

Slotakkoord van 5 jaar onderzoek naar duurzamer gebruik van biomassa.

In de voorbije 5 jaar hebben wetenschappers en experts van de projectpartners uit verschillende Europese regio's diverse pilootprojecten uitgewerkt onder de noemer "Biomassa voor energie". De praktijkproeven waren bedoeld om de ontwikkeling van technische oplossingen te stimuleren en regionale strategieën te ontwikkelen voor een duurzamer gebruik van biomassa als energiebron. De resultaten hebben geleid tot verschillende regiogebonden strategieën en scenario's voor de implementatie van biomassa als hernieuwbare energiebron die voorgesteld werden op de ARBOR eindconferentie die deze maand plaats vond in Brussel. Biogas-E verleende als subpartner voornamelijk ondersteu-

ning op vlak van kleinschalige vergisting (met een mooie praktijkgerichte brochure als resultaat) en bij het opmaken van een studie voor de POM West-Vlaanderen waarbij een optimalisering van het biogasgebruik in de West Vlaamse voedingssector werd nagestreefd.

Voor een overzicht van de onderzoeksinspanningen kan u terecht op de ARBOR website (www.arbornwe.eu). De voornaamste resultaten werden gebundeld in een aantal thematische brochures en zijn net als de presentaties van de eindconferentie te downloaden via het ledengedeelte van de Biogas-E website.

Veilig omgaan met mestgassen

Omdat veel veehouders nog onvoldoende beseffen hoe gevaarlijk mestgassen zijn, heeft Boerenbond, in samenwerking met ILVO, het departement Landbouw en Visserij, PreventAgri en het Varkensloket, een sensibiliseringsfilm gemaakt. Hij brengt de voornaamste aanbevelingen rond het veilig mixen van mest in beeld. Op die manier willen ze het risico op ongevallen tijdens het mixen tot een minimum beperken.

De gevaren die loeren bij manipulatie van mest worden vaak onderschat, met vaak ernstige, soms dodelijke, ongevallen tot gevolg. Tijdens het mixen en verpompen van mest, alsook het openen of betreden van de mestkelder of mestopslag vormen mestgassen een groot risico. Bedrijven in de veehouderij zijn de laatste decennia ook alleen maar groter geworden en produceren een aanzienlijke hoeveelheid mest. Omwille van de mestregelgeving moet deze mest ook voor langere duur opgeslagen kunnen worden. De natuurlijke processen zorgen voor de productie van onder meer het gevaarlijke waterstofsulfide, dat in hoge concentraties niet meer ruikbaar is en voor bewustzijnsverlies zorgt. Als de mestopslag lange tijd gesloten is kunnen de mestgassen zich geleidelijk aan opstapelen, om dan bij mixen of verpompen op korte tijd te worden vrijgesteld.

Het preventiefilmpje is te bekijken op de Biogas-E website onder de rubriek nieuws. Heeft u vragen over preventie bij het omgaan met mestgassen? Dan kan u voor meer informatie terecht bij Boerenbond. Sinds kort heeft het Vlaams Coördinatiecentrum voor Mestverwerking (VCM) ook een toegewijde rubriek rond het gevaar van mestgassen op hun website. In de marge vindt u onder de rubriek "mestgassen" een uitgebreide beschrijving van de problematiek.

Bioelectric gaat internationaal met kleinschalige vergisting

Sinds Philippe Jans in 2009 begon met de uitwerking van het concept van een kleinschalige mestvergister en de verkoop van de eerste installaties in 2012 groeit het aantal Bioelectric installaties in Vlaanderen stilaan richting de 100. De tijd leek begin 2014 dan ook rijp om de laarzen uit de Vlaamse klei te trekken en hun concept ook in andere Europese regio's op de proef te stellen. In april kwam ook een einde aan dertig jaar Europese melkquota, en tal van boeren investeren nu in uitbreiding. Een ideaal moment dus om de blik te verruimen. Er is nog een enorm onbenut potentieel voor kleinschalige vergisting en dat wil Bioelectric maar al te graag zo snel mogelijk benutten.

Momenteel is Bioelectric partner in projecten in 9 verschillende Europese landen (Nederland, Duitsland, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk, Italië, Zweden, Portugal, Polen en zelfs Turkije) en er zijn ook contacten buiten Europa om hun installatie in Oezbekistan, Canada en Chili te beginnen verkopen. Eén van hun meest recente wapenfeiten is de verwezenlijking van een eerste installatie op Italiaanse bodem in april van dit jaar. Luigi Bonetta zal de 22kW vergister op zijn landbouwbedrijf gebruiken om de mest van ruim 120 koeien te verwerken met een geschatte jaarlijkse elektriciteitsproductie van 176 MWhel [inzet].

Onlangs werd zowel een Nederlands- als Engelstalige brochure kleinschalige vergisting uitgebracht met daarin een aantal praktijkvoorbeelden van kleinschalige installaties in de West Europese regio. Ook één van de Vlaamse Bioelectric installaties komt hierin uitgebreid aan bod. De brochures kwamen tot stand door een samenwerking van Biogas-E, DLV, Inagro, Universiteit Gent en VCM, en zijn voor iedereen te downloaden op de Biogas-E website onder de rubriek [Home > Rapporten en brochures](#).

Voor Gouden leden en Biogas-VIP leden

BIOGASBORREL

27 augustus 2015, NH Hotel Belfort Gent

Biogas-E zet sinds dit jaar volop in op zijn ledenwerking en organiseert in dit kader een eerste zomerevenement met als doel de relaties tussen de vzw en zijn leden en tussen de leden van de algemene vergadering onderling te versterken.

Een inleidende bijdrage door Biogas-E wordt gevolgd door een visievormend gedeelte van het Kabinet Energie waarna een uitgebreide receptie met hapje en drankje voorzien is. De aanvang van het evenement is voorzien om 18u00.

Het evenement is exclusief en éénmalig gratis voor Gouden leden en Biogas-VIP leden (in tegenstelling tot het pakket dat in het Biogas-E lidmaatschap wordt aangeboden).

Meer info: bram.de.keulenaere@biogas-e.be

Inschrijven: www.biogas-e.be/biogasborrel

SAVE THE DATE!

Opleidingscyclus Biogas

De opleidingscyclus Biogas 2015-2016 (een samenwerking van Biogas-E, VCM en Inagro) zal volledig in het najaar 2015 worden georganiseerd, dit telkens op een donderdag:

- **17 september 2015**
- **29 oktober 2015**
- **17 december 2015**, aanvang telkens ca. 18u30

Iedere lesavond zal diverse thema's belichten die –waar relevant– over de landsgrenzen heen beschouwd zullen worden.

We focussen hierbij in eerste instantie op onze buurlanden Nederland, Frankrijk en Duitsland.

We zullen daarbij gericht op zoek gaan naar die knelpunten en problemen waar ook onze buurlanden mee te maken krijgen en –misschien belangrijker nog– hoe ze daar mee omgaan.

Naast de grensoverschrijdende benadering worden uiteraard ook de ontwikkelingen in Vlaanderen zelf verder opgevolgd. Wetgeving en innovatie zullen hierbij eveneens aan bod komen.

COLOFON

Verantwoordelijk uitgever:

Luc Van Holm

Biogas-E vzw, platform voor anaerobe vergisting

Graaf Karel de Goedelaan 34
8500 Kortrijk

tel. +32 (0)56 24 12 63

e-mail info@biogas-e.be

Volg ons op twitter: @BiogasEvzw

Luc Van Holm
voorzitter

Erik Meers
coördinator

Diederik Rousseau
secretaris

Isabel Vanneste
administratie

Véronique De Geest
adviseur beleid

Jonathan De Mey
projectmedewerker - IT

Bram De Keulenaere
projectmedewerker -
opleiding